

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Mk 12, 38-44

Évközi 32. vasárnap („B” év)

*Aki szegénységéből csak egy keveset is adakozik,
az többet ad, mint a bőkezű gazdagok.*

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMÁS 29.11)

+ EVANGÉLIUM Szent Márk könyvéből

Aki szegénységéből csak egy keveset is adakozik, az többet ad, mint a bőkezű gazdagok

Egy alkalommal, amikor Jézus tanított, ezt mondta a tömegnek: „Óvakodjatok az írástudóktól, akik szívesen járnak hosszú köntösben, és szeretik, ha nyilvános tereken köszöntik őket. Örömet elfoglalják a zsinagógában és a lakomákon a főhelyeket. Felélik az özvegyek házát, és közben színleg nagyokat imádkoznak. Ezért keményebb ítélet vár rájuk.”

Ezután leült szemben a templompersellyel, és figyelte, hogy a nép hogyan dobja a pénzt a perselybe. Sok gazdag sokat dobott be. De egy szegény özvegyasszony is odajött, és csak két fillért dobott be. Erre magához hívta tanítványait, és így szólt hozzájuk: „Bizony mondom nektek, ez a szegény özvegy többet adott mindenkinél, aki csak dobott a perselybe. Mert ők a feleslegükből adakoztak, ez pedig mindent odaadott, amije csak volt, egész vagyonát.”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς

És a tanításában mondta: „Óvakodjatok az írástudóktól, akik szeretnek köntösökben sétálni, és szeretik a köszöntéseket a piactereken,

39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις,

és az első helyeket a zsinagógákban, és a főhelyeket a lakomákon.

40 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήμψονται περισσώτερον κρίμα.

Felemésztik az özvegyek házait, és látszólag hosszasan imádkoznak: ezek súlyosabb ítéletet fognak kapni.”

41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλὰ·

És leülve szemben a persellyel szemlélte, hogyan dob pénzt a sokaság a perselybe. És sok gazdag sokat dobott be.

42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶν κοδράντης.

És eljőve egy szegény özvegyasszony két aprópénzt dobott be, ami egy fillér.

43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·

És odahívva a tanítványait mondta nekik: „Ámen, mondom nektek, hogy ez a szegény özvegyasszony többet dobott be a perselybe minden (perselybe) bedobónál:

44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Ugyanis mindenki a neki feleslegesből dobott be, ez pedig a szegénységéből mindent, amit birtokolt, bedobta: egész életét.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

³⁸ ET DICEBAT IN DOCTRINA SUA: “CAVETE A SCRIBIS, QUI VOLUNT IN STOLIS AMBULARE ET SALUTARI IN FORO

³⁸ Tanítás közben ezt a figyelmeztetést adta: **”Óvakodjatok az írástudóktól! Szeretnek hosszú köntösben járni, és szeretik, ha nyilvános tereken köszöntik őket.**

³⁸ Ő pedig tanítás közben ezt mondta nekik: »Óvakodjatok az írástudóktól, akik szeretnek hosszú köntösökben járni, és a piacon a köszöntéseket fogadni,

³⁸ ***Máskor így tanította őket: „Óvakodjatok az írástudóktól! Szívesen járnak hosszú köntösben és szeretik, ha nyilvános tereken köszöntik őket,***

³⁸ *Ő pedig monda nekik az ő tanításában: Őrizkedjete az írástudóktól, a kik örömet járnak hosszú köntösökben és szeretik a piacokon való köszöntéseket.*

³⁸ Tanítás közben így szólt: „Őrizkedjete az írástudóktól, akik szeretnek hosszú köntösben járni, és szeretik, ha köszöntik őket a tereken.

³⁹ ET IN PRIMIS CATHEDRIS SEDERE IN SYNAGOGIS ET PRIMOS DISCUBITUS IN CENIS;

³⁹ **Szívesen elfoglalják a zsinagógában és a lakomákon a főhelyeket.**

³⁹ a zsinagógákban az első helyeken ülni, a lakomákon pedig a főhelyeken.

³⁹ ***szívesen foglalják el az első székeket a zsinagógákban és a főhelyeket a lakomákon.***

³⁹ *És a gyülekezetekben az előlüléseket, és a lakomákon a főhelyeket:*

³⁹ Szeretnek a fő helyeken ülni a zsinagógákban és az asztalfőn a lakomákon.

⁴⁰ QUI DEVORANT DOMOS VIDUARUM ET OSTENTANT PROLIXAS ORATIONES. HI ACCIPIENT AMPLIUS IUDICIUM”.

⁴⁰ **Felélik az özvegyek házáat, közben színleg nagyokat imádkoznak: annál szigorúbb ítélet vár rájuk.”**

⁴⁰ Felélik az özvegyek házait, és színleg nagyokat imádkoznak. Ezeket súlyosabban ítélik majd meg!«

40 Fölélik az özvegyek házáat és színleg nagyokat imádkoznak. Ezért súlyosabb ítélet vár rájuk.”

40 A kik az özvegyeknek házáat fölemésztik és színből hosszan imádkoznak: ezek súlyosabb ítélet alá esnek.

40 Felemésztik az özvegyek vagyonát, és színlelésből hosszan imádkoznak. Ezekre vár a legsúlyosabb ítélet.”

41 ET SEDENS CONTRA GAZOPHYLACIUM ASPICIEBAT QUOMODO TURBA IACTARET AES IN GAZOPHYLACIUM; ET MULTI DIVITES IACTABANT MULTA.

41 Ezután leült szemben a kincstárral és figyelte, hogy dob a nép pénzt a perselybe. Sok gazdag sokat dobott be.

41 Jézus ezután leült a templomkincstárral szemben, és figyelte, hogyan dob a tömeg pénzt a kincstárba: sok gazdag sokat dobott be.

41 Később leült a templom kincstárával szemben és figyelte, hogyan dob a nép pénzt a perselybe. Sok gazdag sokat dobott be.

41 És leülvén Jézus a templomperselynek átellenében, nézi vala, hogy a sokaság miként vet pénzt a perselybe. Sok gazdag pedig sokat vet vala abba.

41 Leült a templomi persellyel szemben, és nézte, hogyan dobja a sokaság a pénzt a perselybe. Sok gazdag sokat dobott bele.

42 ET CUM VENISSET UNA VIDUA PAUPER, MISIT DUO MINUTA, QUOD EST QUADRANS.

42 De aztán jött egy szegény özvegy, s csak két fillért dobott be.

42 Aztán jött egy szegény özvegy, és bedobott két fillért, ami egy krajcár.

42 Jött egy szegény özvegyasszony is és két fillért dobott be, ami egy krajcárt ér.

42 És egy szegény özvegy asszony is odajövéen, két fillért, azaz egy negyed pénzt vete bele.

42 Jött egy szegény özvegyasszony, és két fillért – azaz egy krajcárt – dobott bele.

43 ET CONVOCANS DISCIPULOS SUOS AIT ILLIS: “AMEN DICO VOBIS: VIDUA HAEC PAUPER PLUS OMNIBUS MISIT, QUI MISERUNT IN GAZOPHYLACIUM:

43 Erre odahívta tanítványait, s így szólt hozzájuk: "Bizony mondom nektek, ez a szegény özvegy többet adott mindenkinél, aki csak dobott a perselybe.

43 Akkor odahívta tanítványait, és azt mondta nekik: »Bizony, mondom nektek: ez a szegény özvegy többet adott mindazoknál, akik pénzt dobtak a kincstárba.

⁴³ ***Odahívta tanítványait és így szólt: „Bizony mondom nektek: ez a szegény özvegy többet dobott a perselybe, mint a többiek.***

⁴³ *Akkor előszólítván tanítványait, monda nékik: Bizony mondom nektek, hogy ez a szegény özvegy asszony többet vetett, hogynem mind a többi, a kik a perselybe vetettek vala.*

⁴³ Odahívta tanítványait, és ezt mondta nekik: „Bizony, mondom nektek, ez a szegény özvegyasszony mindenkinél többet dobott a perselybe.

⁴⁴ OMNES ENIM EX EO, QUOD ABUNDABAT ILLIS, MISERUNT; HAEC VERO DE PENURIA SUA OMNIA, QUAE HABUIT, MISIT, TOTUM VICTUM SUUM”.

⁴⁴ **Mert ők a feleslegükből adakoztak, ez pedig mindent odaadott, ami csak szegénységétől telt, egész megélhetését.”**

⁴⁴ Mert azok mind abból adtak, amiben bővelkedtek, ez pedig az ő szegénységéből bedobta mindenét, amije volt, egész megélhetését.«

⁴⁴ ***Azok ugyanis mindnyájan fölöslegükből adtak, ez azonban azt a keveset is odaadta, amire szüksége volt: egész megélhetését.”***

⁴⁴ *Mert azok mindnyájan az ő fölöslegükből vetének; ez pedig az ő szegénységéből, a mije csak volt, mind beveté, az ő egész vagyónát.*

⁴⁴ Ugyanis mindannyian fölöslegükből dobtak, ő azonban szegénységéből mindazt beledobta, amije csak volt, az egész megélhetését.”

1.3. BEHATÁROLÁS

A Márk-evangélium 12. fejezetének végén két epizódot találunk: az írástudók kétszínű magatartásának a kritikáját (Mk 12,38-40), illetve a szegény özvegy két fillérének történetét (Mk 12,41-44). Az első jelenet valószínűleg, a második minden bizonnyal a jeruzsálemi templom területén játszódik, ahol Jézus tanítja tanítványait és az ott tartózkodókat. A Mk 13,1. versétől már egy új szakasz kezdődik, ahol a Mester kilép a templomból. Így az általunk vizsgált szakasz a Mk 12,38-44 versek között helyezkedik el.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Márk ebben az epizódban hangsúlyozni kívánja, hogy:

- Jézus mint Tanító a jeruzsálemi templom területén is tanít (Mk 12,38).
- A Mester figyelmes, jó emberismerő: felfedezi az egyes írástudók látszatvállásosságának fonákjait, de észreveszi a szegény özvegyasszony egyszerű tetteinek nagy jelentőségét is (Mk 12,41-42).
- Jézus nem a látszólag nagy dolgokat kéri elsősorban a tanítványaitól, hanem, hogy a kis tetteket végezzék teljes odadottsággal (Mk 12,43-44).

- Isten más mércével mér, mint az ember (vö. Iz 55,8-9).
- A tanítvány helyes magatartása nem a nagyratörő gőg, hanem az az alázatos bizalom, amellyel egészen szereti az Urat, s rábízta magát teljesen (Mk 12,30.33.44).

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

βρέφος (*brefosz*): magzat, csecsemő, kisdud, kisgyermek (Lk 2,16)

χήρα πτωχή (*khéra ptókhé*): szegény özvegyasszony; nyomorult özvegyasszony (Mk 12,42-43)

Az özvegyek Jézus korban általában igen nehéz helyzetben éltek: gyakran nem volt senkijük, aki eltartotta volna őket, aki gondoskodott volna róluk. Ezt az evangélista azzal is fokozza, hogy azt a „szegény” jelzőt fűzi ehhez a szóhoz (πτωχή), ami a nyomorgó szegénységet, azt a helyzetet fejezi ki, amikor az adott személy nem tudja fenntartani magát. Vagyis rászorul a koldulásra, mások támogatására, s nélküle nem tud életben maradni. Ők elsősorban azok az emberek, akiknek mások adnak (Mk 10,21; 14,5). Ők azok, akik az evangélium meghirdetésének az első számú címzettjei: Jézus mindenek előtt nekik hirdeti az örömhírt (Mt 11,5; Lk 4,18; Lk 7,22). Éppen ezért meglepő, hogy ebben az esetben nem arról hallunk, hogy a szegény özvegy kap valakitől pénzt, hanem hogy ő dobja azt bele a perselybe (Mk 12,42-43)! E nagylelkű gesztusa az Úrba vetett mély bizalmáról tanúskodik, hiszen maradéktalanul rábízta magát Istenre, ahogy az első boldogságmondás is tanítja:

„Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek királysága” (Mt 5,3) Ezzel a cselekedetével megvallja, hogy ismeri saját nyomorát, szegénységét, de azt is, hogy egyedül Isten tudja őt gazdagítani: megvigasztalni.

ὅλον τὸν βίον (*holon ton bion*): az egész élet, az egész megélhetés (Mk 12,44)

Márk hangsúlyozza, hogy a két aprópénz, ami csupán egy fillér, vagyis igen kevés összeg, az asszony számára az egész megélhetését, vagyonát jelenti. Az „élet, megélhetés” szó (βίος) tehát nem egyedül pénzt, hanem az asszony életét is jelképezi. Illetve az evangélista hozzáteszi még az „egész” szócskát is (ὅλος), ami a szegény nő, teljes életét fejezi ki. Vagyis nem csak két pénzérméről van itt szó, hanem az asszony egész megélhetéséről, egész életéről, amit ezzel a nagylelkű és bátor gesztusával maradéktalanul rábíz Istenre.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 23,1-12 Jézus ekkor a néphez és a tanítványokhoz fordult, ezekkel a szavakkal: „Az írástudók és a farizeusok Mózes tanítói székeiben ülnek. Tegyetek meg és tartsatok meg ezért mindent, amit mondanak nektek, de tetteikben ne kövessétek őket, mert bár tanítják, de tetté nem váltják. Elviselhetetlenül nehéz terheket hordanak össze és raknak az emberek vállára, de maguk ujjal sem hajlandók mozdítani rajta. Minden tettükben az vezeti őket, hogy az emberek előtt feltűnjenek. Szélesre szabják imaszíjukat és megnagyobbítják köntösükön a bojtokat. Szívesen elfoglalják a lakomákon a főhelyeket és a zsinagógában az első székeket, szeretik, ha a tereken köszöntik s rabbinak szólítják őket az emberek. Ti ne hívassátok magatokat rabbinak, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. Atyának se szólítsatok senkit a földön, mert egy a ti Atyátok, a mennyei. Tanítónak se hívassátok magatokat, mert egy a ti tanítótok, Krisztus. Aki nagyobb közületek, az a szolgátok lesz. Aki felmagasztalja magát, azt megalázzák, aki megalázza magát, azt felmagasztalják.”

Mt 27,6 A főpapok fölszedték a pénzt, de úgy vélték: „Nem szabad a templom kincstárába tenni, mert vér díja.”

Lk 11,43 Jaj nektek, farizeusok! Szeretitek a főhelyeket a zsinagógában és a köszöntéseket a piacon.

Lk 14,7 A meghívottaknak egy példabeszédet mondott, mert észrevette, hogyan válogatják az első helyeket.

Lk 20,45-47 Az egész nép füle hallatára így szólt tanítványaihoz: „Óvakodjatok az írástudóktól! Szeretnek pompás öltözékben járni, szeretik, ha a tereken köszöntik őket. Szívesen elfoglalják a zsinagógákban az első székeket, a lakomákon az első helyeket, felfalják az özvegyek házát és színleg nagyokat imádkoznak. Annál súlyosabb ítélet vár rájuk.”

Lk 21,1-4 Föltekintett és figyelte, hogyan dobják a gazdagok adományait a templom perselyébe. Közben látta, hogy egy szegény özvegy két fillért dobott be. Erre megjegyezte: „Bizony mondom nektek, hogy ez a szegény özvegy többet dobott be, mint bárki más. Mert a többiek feleslegükből adták az adományt, ő azonban mind odaadta, ami szegénységétől telt: egész megélhetését.”

Jn 5,44 Hogyan is hihetnétek, amikor egymást dicsőítitek, de azt a dicsőséget, amely az Istentől való, nem keresitek?

Jn 8,20a Így beszélt Jézus a kincstár mellett, amikor a templomban tanított.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Kiv 22,21-22 Az özvegyet és árvát ne sanyargassátok. Ha durván bántok vele, s ő hozzám kiált, meghallom panaszát

2Kir 12,9 Így szólt hozzájuk: „Milyen feleletet adjunk ezeknek az embereknek, akik ma azt mondták nekem: Könnyíts az igán, amit atyád ránk rakott?”

Iz 10,2 Akik nem szolgáltattak igazságot az elnyomottnak, s megfosztják jogaitól népem szegényeit. Akik kizsákmányolják az özvegyet, és megrabolják az árvát.

1Kor 8,12 Ezért ha testvéred ellen vétkezel, mert megsérted aggályos lelkiismeretét, Krisztus ellen vétkezel.

Jak 3,1 Testvéreim, ne akarjatok annyian tanítók lenni, hisz tudjátok, hogy ránk annál súlyosabb ítélet vár.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Nolai Szent Paulinus: „Bizony, mondom nektek: ez a szegény özvegy többet adott mindazoknál, akik pénzt dobtak a kincstárba. Mert azok mind abból adtak, amiben bővelkedtek, ez pedig az ő szegénységéből bedobta mindenét, amije volt, egész megélhetését.” Vegyünk példát erről az özvegyasszonyról! Nem akárhová dobta be az ő pénzét, hanem az Úr „bankjába”. Mit tegyünk hát? Az Isten sok adománnyal megajándékozott minket. Minden ember a maga életében felfedezi, hogy melyek az ő tehetségei, erényei, jó tulajdonságai. Ezeket adja Isten „bankjába”, hogy ott kamatozzon. Ez az özvegyasszony lehet, hogy nagyobb szükségét szenvedett, mint más szegény, de mégis gondolt az Úrra, gondolt az Ő templomára. Tudta, hogy ezzel az adománnyal Istennek ad dicsőséget, Isten pedig neki. Így működik az Úr „bankja”. Szolgálj Őt embertársaidban. Dicsőítsd Őt bennük. Ha bölcsességet kapál, akkor tanítással, ha az irgalmasságban vagy jártas, akkor törődéssel és ápolással, ha előjáró vagy, akkor a mennyei haza felé való vezetéssel. Ha ezt megteszed, akkor Isten is megdicsőít téged, de ne földi értelemben vedd ezt a megdicsőítést, hanem az Úr mennyei áldásaként, amely belső lelki nyugalmat, boldogságot, végül pedig az örök életet adja neked. Gondolj bele még jobban! Talán nem természetes, hogy így cselekszel? „Ki mond különbnek másoknál? Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, miért dicsekszel, mintha nem kaptad volna?” (1Kor 4, 7). Minden az Úrtól jön és hozzá tér vissza. Ő teremtett meg téged, Ő váltott meg téged, Ő halmozott el áldásával téged. Neked az a feladat, hogy a tőled adományaidat ne rejtse el, ne csak a magadra javára használd, hanem Isten és embertársaid szolgálatára is, így fog az jövedelmezni az Úristen „bankjában”.

Gázai Szent Barszanuphiosz: Testvérem, vannak szegények, akiket az Úr boldognak mondott, mert minden javukat és tulajdonukat elvetették maguktól: vagyis minden szenvedélyüktől szabadok lettek. Az ilyen emberek józanná váltak az Ő neve által. Valóban szegények, és nekik szól a boldogmondás (Mt 5,3). Más szegények is vannak, akik semmi jót nem szereztek maguknak, s ezért az Úr fenyegetően szólt hozzájuk: „menjetek tőlem, átkozottak” (Mt 25,41). Ha te rá akarsz lépni a megtérés útjára, ismerd meg, mit tett a bűnös asszony: könnyeivel mosta az Úr lábát (LK 7,38). A sírás elmossa az ember bűneit.

De csak fáradsággal, állhatatossággal és türelemmel lehet eljutni a sírásra. Akkor lesz osztályrészünk, ha a félelmetes ítéletre és az örök szégyenre gondolunk, ha megtagadjuk magukat, ahogyan az Úr mondja: ha valaki követni akar, tagadja meg magát, vegye magára keresztjét, és úgy kövessen (Mt 16,24). Az önmegtagadás és a kereszt felvétele azt jelenti, hogy le kell metszetünk magunkról önös akaratunkat és fel kell adnunk hamis döntési képességünket. Neked gyenge a tested, és nem sok mindent tudsz tenni, ezért cselekedj úgy, ahogy cselekedni tudsz. Isten ugyanis elfogadta az özvegyasszony két fillérjét, és jobban örült neki, mint bármi másnak.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

519. „Krisztus egész gazdagsága minden ember számára hozzáférhető, és minden embernek javára válik.” Krisztus a maga életét nem önmagáért, hanem értünk élte: a megtestesüléstől „értünk, emberekért és a mi üdvösségünkért”, egészen haláláig a mi „bűneinkért” (1Kor 15,3), és föltámadásáig a mi „megigazulásunkért” (Róm 4,25). Most is „közbenjárónk az Atyánál” (1Jn 2,1), „hiszen örökké él, hogy közbenjárjon értünk” (Zsid 7,25). Mindazzal, amit egyszer s mindenkorra értünk átélte és elszenvedett, mindörökké jelen van „Isten színe előtt értünk” (Zsid 9,24).

520. Jézus egész életében példaképpül adta magát nekünk: Ő a „tökéletes ember”, aki arra hív, hogy tanítványai legyünk és kövessük őt: alázatosságával példát adott nekünk a követésre, imádságával imádkozni tanít, szegénységével arra szólít, hogy a nélkülözéseket és üldözéseket készséggel vállaljuk.

521. Krisztus megteszi, hogy mindazt, amit életében átélte, mi az életünkkel Őbenne éljük, és Ő a maga életével mibennünk élje. „Ő ugyanis, az Isten Fia, megtestesülésében bizonyos módon minden emberrel egyesült.” Arra vagyunk hivatva, hogy egyek legyünk Ővele; Ő megteszi, hogy mi mint Testének tagjai megosszuk vele azt, amit Ő testi életében értünk és mint példaképünk átélte:

„Jézus misztériumait és állapotait tovább kell vinnünk és be kell teljesítenünk, és gyakran kell kérnünk Őt (...), hogy vigye ezt végbe bennünk és egész Egyházában. (...) Isten Fia ugyanis a kegyelmek révén, melyeket e misztériumok által közöl, és a tevékenységek révén, melyeket általuk bennünk véghez akar vinni, misztériumaiban részesít, hogy ezeket kiárassza, s bennünk és egész Egyházában bizonyos értelemben folytassa. Ily módon akarja bennünk e misztériumokat beteljesíteni.”

2544. Jézus megparancsolja tanítványainak, hogy őt mindennél és mindenkinél jobban szeressék, és tanácsolja nekik, hogy mondjanak le mindenről, amijük csak van, Őmiatta és az evangélium miatt. Kevéssel szenvedése előtt példaként állította eléjük a jeruzsálemi özvegyasszonyt, aki szegénységéből mindent odaadott, egész megélhetését. A parancs, hogy a szívnek szabadnak kell lennie a gazdagságtól, kötelező föltétel a mennyek országába való belépéshez.

2545. Minden Krisztus-hívőnek törekednie kell arra, hogy „érületét helyesen irányítsa, nehogy a földi dolgok használata és az evangéliumi szegénységgel ellenkező ragaszkodás a gazdagsághoz megakadályozza őket a tökéletes szeretet elérésében.”

2546. „Boldogok a lelki szegények” (Mt 5,3). A boldogságok kinyilatkoztatják a boldogság és a kegyelem, a szépség és a béke rendjét. Jézus dicséri a szegények örömét, akik már magukénak mondhatják a mennyek országát:

„Nekem úgy tűnik, hogy az Ige lelki szegénységnek nevezi a lélek önkéntes alázatosságát, és ennek példájaként az Apostol Isten szegénységét állítja elénk, amikor azt mondja: »Ő, jóllehet gazdag, értünk szegénnyé lett« (2Kor 8,9).”

2547. Az Úr jajt kiált a gazdagokra, mert ők a javak bőségében megtalálják vigasztalásukat. „A gőgösök tehát óhajtják és szeretik a földi országokat: a lélekben szegények azonban boldogok, mert övék a mennyek országa.” A mennyei Atya gondviselésére hagyatkozás megszabadítja az embert a holnap miatti aggódástól. Az Istenbe vetett bizalom fölkészít a szegények boldogságára. Ők majd látni fogják Istent.

1434. A keresztény ember belső bűnbánatának nagyon sokféle külső megnyilvánulása lehet. A Szentírás és az egyházatyák hármát fő formát hangsúlyoznak: a böjtöt, az imádságot és az alamizsnát, melyek kifejezik a megtérést önmagunkhoz, Istenhez és a felebaráthoz. A gyökeres megtisztulás mellett, melyet a keresztség vagy a vértanúság okoz, ezek mint a bűnbocsánat elnyerésének eszközei magukkal hozzák a felebaráttal való kiengesztelődésre törekvést, a bűnbánat könnyeit, a felebarát üdvösségével való törődést, a szentek közbenjárását és annak a szeretetnek gyakorlását, „mely bűnök sokaságát takarja el” (1Pt 4,8).

1438. A bűnbánati idők és napok a liturgikus év folyamán (nagyböjti idő, a pénteki napok az Úr halálának emlékezetére) értékes alkalmak az Egyház bűnbánati gyakorlata számára. Ezek az idők különösen alkalmasak lelkigyakorlatokra, bűnbánati liturgiákra, bűnbánati zarándoklatokra, önkéntes lemondásokra – például böjt és alamizsnaadás – és a testvéri segítségnyújtásra (karitatív és missziós tevékenység).

1753. A jó szándék (például segíteni akar a felebarátnak) nem tesz sem jót, sem jogossá egy önmagában helytelen cselekedetet (például: a hazugságot és megszólást). A cél nem szentesíti az eszközöket. Így nem lehet igazolni egy ártatlan ember elítélését mint a nép megmentésének törvényes eszközét. Ezzel szemben a rossz szándék (például a hiúság) rosszá tesz egy cselekedetet, ami önmagában jó lehet (például az alamizsnaadás).

2447. Az irgalmasság cselekedetei azok a karitatív cselekedetek, melyekkel felebarátunk segítségére sietünk testi és lelki szükségleteiben. A tanítás, a tanácsadás, a vigasztalás, a bátorítás az irgalmasság lelki cselekedetei, miként a megbocsátás és a türelmes elviselés is. Az irgalmasság testi cselekedetei az éhezőknek ételt adni, a hajléktalanoknak szállást adni, a ruhátlanokat fölruházni, a betegeket és börtönben levőket látogatni, a halottakat eltemetni. E tettek közül a szegényeknek adott alamizsna a testvéri szeretet egyik fő tanúságtétele, ugyanakkor az igazságosság gyakorlása, amely tetszik Istennek:

„Akinek két ruhája van, az egyiket adja oda annak, akinek egy sincs; s akinek van ennivalója, tegyen hasonlóképpen” (Lk 3,11). „Adjátok oda inkább, ami benne van, a

rászorulóknak, és akkor tiszták lesztek egészen” (Lk 11,41). „Ha valamelyik testvérnek nem volna ruhája és nem volna meg a mindennapi tápláléka, és egyiktek így szólna hozzá: »Menj békében, melegedj, és lakjál jól«, de nem adnátok meg neki, amire testének szüksége van, mit használna?» (Jak 2, 15–16)

2584. A Próféták az Istennel töltött magányban kapják a világosságot és az erőt küldetésükhöz. Imádságuk nem menekülés a hitetlen világból, hanem odahallgatás Isten szavára. Ez az imádság olykor perlekedés vagy panasz, de mindig közbenjárás, mely a szabadító Isten, a történelem Ura beavatkozását várja és készíti elő.

1021. A halál véget vet az ember életének, mint olyan időnek, amely lehetőséget adott a Krisztusban megnyilvánult isteni kegyelem elfogadására vagy elutasítására. Az Újszövetség az ítéletről elsősorban a Krisztussal a második eljövetelekor való végső találkozás távlatában beszél, de többször állítja azt is, hogy minden egyes ember a halála után közvetlenül megkapja cselekedeteinek és hitének jutalmát. A szegény Lázár példabeszéde, Krisztus szava a kereszten a jobb latorhoz, valamint az Újszövetség más szövegei beszélnek a lélek végső sorsáról, ami az egyes emberek számára különböző lehet.

1022. Az egyes emberek haláluktól kezdve megkapják örök fizetségüket halhatatlan lelkükben az életüket Krisztushoz mérő különítéletben, hogy tisztulás által vagy közvetlenül bemenjen a mennyei boldogságra, illetve közvetlenül örökre elkárhoztassa magát.

„Életed estéjén a szeretet alapján leszel megítélve.”

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangélium* (Mk 12, 38-44) az özvegyasszony nagylelkű adományáról szól. A kezdő könyörgés az övéhez hasonló lelkületért imádkozik: „Add, hogy minden testi- lelki erőnkkel szolgálatodra álljunk”. Az olvasmány (1 Kir 17, 10-16) a careftai özvegy történetét állítja párhuzamba az evangéliummal, aki utolsó lisztjét is megosztotta Illés prófétával. A válaszos zsoltár (Zsolt 145, 7. 8-9a. 9bc-10) az Úr dicséretét zengi, aki kenyeret ad az éhezőknek, s „támogatja az árvát és özvegyet”.

Az *alleluja* vers (Mt 5, 3) a nemrég Mindenszentek ünnepén hallott boldogmondásokból idéz, utalva az evangéliumi özvegy teljesen Istenre hagyatkozó lelkületére: „Boldogok, akik lelkükben szegények, mert ők a mennyek országa”. Hasonló gondolkodásmódról tanúskodik az áldozási ének (Zsolt 22, 1-2) is: „Az Úr az én pásztorom, nincs is semmiben hiányom”. Az egyetemes könyörgések fókuszában is az evangéliumi történet áll. A papi bevezető fohász ismét az özvegyéhez hasonló hozzáállásért imádkozik: „Kérjük Istentől a nagylelkűség kegyelmét, hogy ne sajnáljuk az áldozatot az ő dicsőségéért!”. Az első könyörgés a templomok tiszteletét emeli ki az özvegy példájából kiindulva: „Add, Urunk, hogy mindnyájan szeressük templomainkat!”. Az áldozatkészségért imádkozunk a második könyörgésben:

„Add, hogy főpásztoraink fáradságot nem kímélve építsék Egyházadat!” A *harmadik könyörgés* a javak igazságos elosztására irányuló emberi segítségnyújtáshoz kéri Isten segítségét: „Add, hogy a gazdag országok készségesen segítsék a fejlődésben levő népeket!”. A negyedik könyörgés az Egyház adományokkal való támogatására utal az evangélium kapcsán: „Add, Urunk, hogy plébániánk hívei anyagi hozzájárulásukkal is szívesen támogassák az Egyházat!”. A papi záró könyörgés pedig a templom fogalmának elvontabb módon való teológiai értelmezését is felvillantja: „Irgalmas Istenünk! Szent Fiad emberré lett, és közöttünk lakik templomainkban. Add, hogy megbecsüljük kőből épült házat, de még jobban tiszteljük önmagunkban és egymásban a Szentlélek templomát!”.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ

Szálljon fel, Uram (632)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/232/gr/895/szalljon-fel-uram-dirigatur-oratio-1

GITÁROS ÉNEKEK

Oculi nostri (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=1D8UY3O4xXg>

Atyám, Tied vagyok

<https://www.youtube.com/watch?v=50PDP5911So>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Mindig csak adni

A jó öreg kút csendesen ontja vizét

így telik minden napja.

Aldott élet ez, fontolgom:

csak adni, adni minden napon.

Ilyen kúttá kellene lennem.

Csak adni teljes életemben.

Mindig csak adni?

Ez terhet is jelenthet!

Jó kút, nem érzed ezt a terhet?

Belenézek, tükre rám ragyog,

de hiszen a forrás nem én vagyok!

Árad belém, csak továbbadom,

Vidáman, csendben és szabadon.

Hadd éljek ilyen kút-életet,

Osszak áldást és sok-sok szeretetet!

Nem az enyém, Krisztustól kapom,

Egyszerűen csak továbbadom.

Túrmezei Erzsébet: A legnagyobb művészet

A legfőbb művészet, tudod mi?
Derűs szívvel megöregedni!
Tenni vágnál, s tétlen maradni,
igazad van, mégis hallgatni.
Soha nem lenni reményvesztett.
Csendben hordozni a keresztet:
Irigység nélkül nézni másra,
ki útját tetterősen járja.

Kezed letenni az öledbe,
s hagyni, hogy gondod más viselje.
Hol segítni tudtál régen,
bevallani alázattal, szépen,
hogy arra most már nincs erőd,
nem vagy olyan, mint azelőtt.
Így járni csendesen, vidáman
Istentől rádrakott igádban.

Mi adhat ilyen békét nekünk?
Ha abban a szent hitben élünk,
hogy a teher, mit vinnünk kell,
örök hazánkba készít el.
Ez csak a végső símítás
a régi szíven, semmi más.
Eloldja köteleinket,
ha e világ fogvatart minket.

Teljesen ezt a művészetet
megtanulni nehezen lehet.
Ára öregen is sok küzdelem,
hogy a szívünk csendes legyen,
s készek legyünk beismerni:
Önmagamban nem vagyok semmi!

S akkor lelkünk kegyelmes Atyja
nekünk a legszebb munkát tartogatja:
Ha kezed gyenge más munkára,
összekulcsolhatod imára.
Áldást kérhetsz szeretteidre,
körülotted nagyra, kicsinyre.
S ha ezt a munkát is elvégzed,
és az utolsó óra közeleg,
hangját hallod égi hívásnak:
"Enyém vagy! Jöjj! El nem bocsátlak!"

Féltett gyöngylánc

Egy anyuka elment vásárolni majdnem 5 éves kislányával. Bejárták az egész bevásárlóközpontot, és amikor elindultak haza, útközben megálltak egy utcai árusnál. A kislány meglátott egy ragyogóan szép gyöngynyakláncot.

– Kérlek, anya! Megkaphatom? Légyszi, légyszi...

Anyukája gyorsan megnézte, hogy mennyibe kerül. Csak 980 Ft volt.

– Kislányom, ha rendben tartod a szobádat egy hétig, és rendesen a helyére pakolod a játékaidat, a következő héten megveszem neked, amikor erre járunk.

A kislány izgatottan várta a jövő hetet. A szobájában azelőtt soha nem látott rendet tartott, annyira vágyott arra a nyakláncra. Végül eltelt egy hét, és eljött a nap, amikor ismételen vásárolni mentek. Az anyuka nagyon megdicsérte kislányát, hogy milyen szép rendet tartott egész héten, és megvette neki a nyakláncot.

Végtelen nagy öröm volt a kislány szívében. Nagyon szerette azt a nyakláncot. Mindig hordta, vasárnapi iskolában, óvodában, még lefekvés előtt sem vette le. Csak amikor muszáj volt, fürdésnél és amikor úszni ment az uszodába, amúgy mindig rajta volt.

A kislány édesapja nagyon szerette a lányát. Bármi egyéb dolga volt is, lefekvés előtt mindig felolvasott neki egy mesét. Az egyik este, amint befejezte az egyik történetet, ezt kérdezte a lányától:

– Kislányom, szeretsz engem?

– Ó, apa, tudod, hogy nagyon szeretlek!

– Akkor kérlek, add nekem a nyakláncodat!

– Jaj, apa, azt ne! Inkább oda adom a kedvenc babámat, vagy az egyik lovacskát, amit tőled kaptam születésnapomra – válaszolta a kislány.

– Értem, kicsim. Apa szeret téged. Jó éjszakát! – és adott egy jó éjt puszit a homlokára.

Egy héttel később a mese után az édesapja ismét ezt kérdezte a kislányától:

– Szeretsz engem? Akkor add nekem a nyakláncodat!

– Jaj, apa, azt ne! Inkább a babaházat vagy a kedvenc fésűmet. – kérlelve válaszolta a kislány.

– Rendben kicsim. Tudod, apa szeret téged. – És gyengéden átölelte. Pár nappal később este, amikor az apa ment felolvasni a mesét és belépett a szobába

– Pár perc hallgatás után, remegő kézzel odanyújtotta a nyakláncot édesapjának:

– Tessék, apa, neked adom.

Az apuka elvette és utána elővett a jobb zsebéből egy kis dobozt.

– Ez a tied, egyetlenem.

A kislány megszeppenve vette el és nyitotta ki a kis dobozt. Egy eredeti igazgyöngyökből álló nyaklánc volt benne, mely ezerszer szebb és gyönyörűbb volt, mint az előző. Minden este az apuka zsebében volt, aki arra várt, hogy kislánya odaadja neki a nyakláncot, hogy még jobbat, még szebbet adhasson neki.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Én kinek vagyok vallásos? Jézusnak vagy az embereknek?
- Mennyire bízom rá magamat Istenre?
- Vajon miért függünk annyira a környezetünk véleményétől? Miért olyan nehéz Isten szemével nézni magunkra? És másokra? Töreksem Isten szemszögéből tekinteni embertársaimra?
- Én kiket tartok példaértékűnek?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Mindenható, irgalmas Isten, kegyelmeddel tarts távol tőlünk minden rosszat. Add, hogy minden testi-lelki erőnkkel szolgálatodra álljunk, és készségesen teljesítsük szent akaratodat. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, a bizalom Lelkét, hogy a szegény özvegyasszony példájára én is egészen rád tudjam bízni magamat. Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

*Aki szegénységéből csak egy keveset is adakozik,
az többet ad, mint a bőkezű gazdagok (Mk 12,38-44)*

(Forrás: Pixabay)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Isten engem vár, azt, aki én vagyok, én vagyok neki fontos, nem az, hogy mim van.
- Az Úr hűséges, bátran rábízhatom magamat!
- Isten értékeli az emberi szemmel aprónak tűnő tetteket is, ő, aki a „szívek és vesék vizsgálója”, látja a legmélyebb szándékainkat is, előtte nem kell magyarázkodnunk.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Vizsgáljam meg, mi az, amihez ragaszkodom, amit nem merek odatenni Jézusnak.
- Törekedjem azzal a tudattal élni, s cselekedni, hogy igazán egyedül Isten tud boldoggá tenni! S akkor leszek boldog, ha valóban teljesen ráhagyatkozom a mennyei Atyára, aki jó.
- Fogadjam el, néha pont az apró, hétköznapi dolgokban tudok Isten mellett dönteni.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 32. vasárnap („B” év)
Borítófotó © Pixabay

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Nolai Szent Paulinus és Gázai Szent Barsanuphiosz gondolatait a *Bibbia dei Padri* olasz nyelvű kiadvány alapján Ráczi Dávid fordította

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Mindig csak adni – <https://www.ars-sacra.hu/vers.php?vers=157>

Túrmezei Erzsébet: A legnagyobb művészet – https://velunkazisten.hu/hu/ajanlo/a_legnagyobb_muveszet

Féltett gyöngylánc – <http://havannacsoport.hu/index.php/tanulasagos-tortenetek/feltett-gyongylanc>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Lívia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfallvi Ildikó, Ráczi Dávid, Ráczi Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu